

Sosiaalihuollon ammattihenkilölaki (817/2015)

Ammattihenkilölain aluekierros, Helsinki

Eila Mustonen

Neuvotteleva virkamies

8.3.2016

Sosiaalihuollon ammattihenkilölaki voimaan 1.3.2016

Lisäksi 1.3. voimaan asetukset:

- VNA Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (153/2016)
- VNA Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun asetuksen 4 ja 5 §:n muuttamisesta (154/2016)
- HE eduskunnalle laiksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 14/2016/vp) vireillä eduskunnassa.

Sosiaalihuollon ammattihenkilölain (817/2015) valmistelun lähtökohdat

- Hallitusohjelman 22.6.2011 kirjaus: Sosiaalialalle käynnistetään ammatinharjoittamislain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden yhteisrekisteröintiä ja valvontaa koskevien säännösten valmistelu.
- Hallituksen päätös rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta osana julkisen talouden suunnitelmaa (25.3.2014).
- Rakennepoliittisen ohjelman henkilöstöön liittyviä toimenpiteitä jatketaan Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen -toimenpideohjelmassa.

Mikä muuttuu ?

- Sosiaalihuollon ammattihenkilölaki luo edellytykset sosiaalihuollon keskeisten ammattien laillistamiselle, rekisteröinnille ja valvonnalle.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskeva sääntely yhdenmukaistuu.
- Tehtäväkohtaisista kelpoisuusvaatimuksista siirrytään ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiseen ja nimikesuojaan.
- Sosiaalihuollon asiakkailla ja työnantajilla on mahdollisuus julkisen tietopalvelun avulla varmistua sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattipätevyydestä.
- Työnantajilla on joustavammat mahdollisuudet määritellä virkojen ja toimien tehtävänimikkeet ja osaamisvaatimukset.

Ammattihenkilölain rakenne

- 1 luku **Yleiset säännökset** (1-6 §)
- 2 luku **Oikeus toimia sosiaalihuollon ammattihenkilönä** (7-14 §)
- 3 luku **Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ohjaus ja valvonta** (15-26 §)
- 4 luku **Erinäiset säännökset** (27-32 §)

Lain tarkoitus (1 §)

Lain tarkoituksena on edistää asiakasturvallisuutta sekä sosiaalihuollon asiakkaan oikeutta laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun.

Tavoitteeseen päästään

- varmistamalla, että ammattihenkilöillä on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, riittävä ammatillinen pätevyys ja mahdollisuus kehittää ja ylläpitää ammattitaitoaan;
- edistämällä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yhteistyötä ja tarkoituksenmukaisen tehtävärakenteen muodostamista asiakkaiden palvelutarpeet huomioon ottaen;
- järjestämällä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitoiminnan valvonta.

Sosiaalihuollon ammattihenkilö (3 §)

Sosiaalihuollon ammattihenkilöitä ovat

- ne, jotka ovat tämän lain nojalla saaneet ammatinharjoittamisoikeuden (laillistettu ammattihenkilö)
- ne, joilla tämän lain nojalla on oikeus käyttää sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä (nimikesuojattu ammattihenkilö)

Laillistettu ammattihenkilö on oikeutettu toimimaan asianmukaisessa ammatissa ja käyttämään asianomaista ammattinimikettä.

Nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikkeistä ja ammattinimikkeen edellyttämästä koulutuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ammattieettiset velvollisuudet (4 §)

- Sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatillisen toiminnan päämääränä on sosiaalisen toimintakyvyn, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ja hyvinvoinnin lisääminen.
- Sosiaalihuollon ammattihenkilön velvollisuutena on noudattaa ammattitoiminnassaan, mitä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä asiakastietojen käsittelystä on säädetty.

Ammattipätevyyden ylläpitäminen ja osaamisen kehittäminen (5 §)

- Sosiaalihuollon ammattihenkilö on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään omaa ammattitaitoaan sekä perehtymään ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin.
- Työnantajan tulee luoda edellytykset sille, että ammattihenkilö saa työssään tarvittavan perehdytyksen ja että hän voi osallistua ammattitaitonsa kehittämiseksi tarpeelliseen täydennyskoulutukseen.

Ammatinharjoittamisoikeuden myöntäminen (7-11 §)

Valvira myöntää hakemuksesta ammatinharjoittamisoikeuden laissa mainitut koulutus- ja tutkintovaatimukset täyttävälle henkilölle.

- 7 § **Sosiaalityöntekijä**
- 8 § **Sosionomi, geronomi**
- 10 § **Muussa EU-ETA- valtiossa kuin Suomessa koulutuksen saanut**
- 11 § **EU- ETA -alueeseen kuulumattomassa valtiossa koulutuksen saanut**

Sosiaalityöntekijän erityiset velvollisuudet (9 §)

- Sosiaalityöntekijä vastaa sosiaalityön ammatillisesta johtamisesta sekä yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen sosiaalisen tuen ja palvelujen tarpeeseen vastaavasta sosiaalityön asiakas- ja asiantuntijatyöstä sekä sen vaikutusten seurannasta ja arvioinnista.
- Sosiaalityöntekijä vastaa lisäksi sosiaalihuollon palvelujen antamisesta ja päätöksenteosta sen mukaan kuin muualla laissa erikseen säädetään.

Oikeus toimia tilapäisesti sosiaalihuollon laillistetun ammattihenkilön ammatissa (12 §)

- Sosiaalityöntekijän ammatissa voi toimia tilapäisesti enintään vuoden ajan sosiaalityöntekijän ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun. Opiskelija toimii ammattiin valmistuneen sosiaalityöntekijän johdon ja valvonnan alaisena.
- Muun laillistetun ammattihenkilön ammatissa voi toimia tilapäisesti enintään vuoden ajan kyseiseen laillistetun ammattihenkilön ammattiin opiskeleva tai sosiaalialalle soveltuvan korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, jolla on riittävät edellytykset ammatissa toimimiseen.

Oikeus toimia tilapäisesti ....

- Tilapäisesti ammattihenkilön ammatissa toimivaan henkilöön sovelletaan soveltuvin osin, mitä ammattihenkilölaissa säädetään sosiaalihuollon ammattihenkilöistä.
- Tilapäisesti sosiaalityöntekijän ammatissa toimivalla henkilöllä ei ole sosiaalityöntekijälle säädettyä oikeutta päättää kiireellisissä tapauksissa tahdosta riippumattoman huollon antamisesta tai siihen liittyvistä toimenpiteistä.

Neuvottelukunta (31 §)

- Valtioneuvosto asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita sosiaalihuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Neuvottelukunnan kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Neuvottelukunnan kokoonpano (VNA 7 §)

- 12 jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen
- Jäsenten tulee edustaa sosiaalihuollon viranomaisia, julkista ja yksityistä palvelujärjestelmää, Valvira, opetus- ja työvoimaviranomaisia sekä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta vastaavia yliopistoja, ammattikorkeakouluja ja oppilaitoksia.
- Neuvottelukunnan on kuultava sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattijärjestöjä ja työnantajatahoja, asiakkaita edustavia tahoja sekä muita asiantuntijoita.

Neuvottelukunnan tehtävät (VNA 8 §)

- Seurata ja arvioida sosiaalihuollon ammattihenkilöiden osaamis- ja koulutustarpeita sekä edistää ammattitaidon ja koulutuksen kehittymistä.
- Seurata ja arvioida sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työnjaon kehittämistarvetta sekä edistää tarkoituksenmukaisen tehtävärakenteen muodostumista.
- Seurata ja edistää sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskinäistä ja viranomaisten välistä sekä asiakkaiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja sen kehittämistä.
- neuvottelukunnan asettamispäätöksessä erikseen määrättävät tehtävät.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset (32 §)

- Ammattihenkilöiden keskusrekisteri tulee olla 1.8.2016 mennessä.
- Kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö on oikeutettu toimimaan edelleenkin sellaisessa sosiaalihuollon ammattihenkilön tehtävässä, joka edellyttää laillistamista. Oikeus on voimassa kunnes hänen hakemuksensa on ratkaistu, kuitenkin enintään 31.12.2017 saakka.
- Lain voimaan tullessa kelpoisuuslain ja sen nojalla annetun asetuksen mukaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö täyttää tässä laissa säädetyt ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiselle tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden rekisteröinnille asetetut koulutusvaatimukset.
- Siirtymäsäännösten tarkoituksena on turvata henkilöstön asema siirtymävaiheessa.

KIITOS !

eila.mustonen@stm.fi

Eila Mustonen

4.3.2016